

D. A. G.

DISSERTATIO ACADEMICA,

DE

COLONIIS
SVECORUM

IN

FINLANDIAM DEDUCTIS,

QUAM,

*Suffragante Amplissimo SENATU Philosophico in Regia,
quæ Avocæ floret, Academia*

Sub MODERAMINE

M^{AG.} JOHANNIS
BILMARK,

Hist. & Philos. Pract. PROFESSORIS Reg. & Ord.

Publicæ Bonorum censuræ modeste subicit

CAROLUS CAN. WAHLBERG,

Lincopia Ostro-Gothus.

In AUDITORIO MAJORI Die XXII Decembris

An. MDCCLXXII.

Horis ante meridiem consuetis.

A B O Æ

Impressit JOHANNES CHRISTOPH. FRENCKELL.

S:Æ R:Æ M:TIS
SUMMÆ FIDEI VIRO,
REGIS REGNIQUE SVIO-GOTHICI SENATORI,
CANCELLARIÆ REGIÆ PRÆSIDI,
REGIÆ ACADEMIÆ ABOENSIS CANCELLARIO,
ORDINUM REGIORUM EQUITI AC
COMMENDATORI,
ILLUSTRISSIMO ac CELSISSIMO,
COMITI ET HEROI,
DOMINO
ULRICO
SCHEFFER,
MÆCENATI SUMMO.

*Quum olim licuerit, Regiis Gazis adjicere teruncium, modo id fe-
ILLUSTRISSIMÆ HEROES, Sorenis vultibus excepturos spe-
quod ad aras benevolentiae Vestrae supplex depono. Feliciter con-
num recuperat robur, vos Litteris exorti sitis Mæcenas Propensis-
sensu longe superatis, tam favore in Litteratos, quam exacta scientia-
quam Vobis cernuus offero dissertationem, vel, si opusculi tenuitas hoc
DEUS REGI Augustissimo, Patriæ dulcissima & Orbi Erudito per lon-
mos; ita vovet.*

ILLUSTRISSIMO-

Clientium
CAROLUS. C.

S:Æ R:Æ M:TIS
SUMMÆ FIDEI VIRO,
REGIS REGNIQUE SVIO-GOTHICI SENATORI,
CANCELLARIÆ REGIÆ CONSILIARIO,
REGIÆ ACADEMIÆ LUNDENSIS CANCELLARIO,
ORDINIS REG. DE STELLA POLARI EQUITI
AC COMMENDATORI,
ILLUSTRISSIMO atque CELSISSIMO,
LIBERO BARONI ET HEROI,
DOMINO
MELCHIORI
FALKENBERG,
MÆCENATI SUMMO.

ret pia intentione & devota voluntate; ego quoque submisſe ſpero, Vos, cimen hoc Academicum, de Coloniis Svecorum in Finlandiam deductis, tigit, ut dum Patria cariffima ſub Moderamine Maximi REGIS priſtiſimi, qui priſcum illum Mæcenatem non æquatis modo, ſed omnium con- rum & diſciplinæ peritia. Suſcipite itaque, MÆCENATES SUMMI, hanc, non mereatur, ne adſpernemini pietatis devotiſſimæ adſectum. Servet Vos gam annorum ſeriem ſoſpites, & omni felicitatis genere florentiſſi-

RUM HEROUM

minimus

WAHLBERG.

KONGL. MAJ:TS

TRO-MAN, LANDSHÖFDINGE OCH
RIDDARE AF KONGL. MAJ:TS

NORDSTJERNE-ORDEN,

HÖGVÄLBORNE BARON,

H E R R

**CHRISTOPHER
RAPPE,**

Upoffras detta ringa arbete, af Dess

Allerödmjukaste tjänare

CARL WAHLBERG.

KONGL. MAJ:TS

Tro-Tjenare och Lands-Secreterare,

ÅDLE och HÖGAKTADE,

HERR SAMUEL
TORPADIUS,

OCH DESS FRU

VÅLBORNA

FRU SUSANNA
ELISABETH
GÖTHERHJELM,

Et täckt och vidsträckt fält för mina ögon prälar,
Där blommor tusentals i skönsta prydnad stå,
Dem bögre fågving gifs af Solens ljufva strålar,
Som dela skuggans kropp och konstigt brutne gå.
Jag tänder tankans ljus, min syn förändrad blifver,
ER oinskränkta gunst, ER ömbet för mit väl,
Är just den blomsterpark, hvares vackra rymd nu gifver
Så prydlig målning för mit sinne och min själ.
Jag mins de yngre år och hjertat börjar blöda,
De vitna nogsam om ER Huldhet emot mig,

Min

Min ungdoms dag skred fram, Er aldrig sparda möda,
 ER Vänskap, EDRA Råd, ej nänsin dölgde sig.
 FÖRALDRARS kalla mull på EDER sällhet ropar;
 Et tacksammt vittne til hvad gode DE af Er fått,
 Och Edert ädelmod, Ofs Barn än öfverhopar,
 På öfverflödigt sätt, med ännu mera godt,
 En gruslig Sorge-Post mig lyckohjulet vänder;
 Nu saknas FAR och MOR: i EDERT bus jag går,
 ER bästa Egendom förtros i mina bänder,
 DEN jag med blödig bröst, Er sedan återfår.
 Två omlopp Solen gör kring CÖTHARS bygd och Städer,
 Då jag emdeltid med blygsamt öga såg,
 Hvar stund förnyadt praf af hvad som värkligt gläder,
 Och för at hjälpa mig, ER alltid glada båg.
 Ach! At min styrka nu mot viljan måtte svara,
 ERT Lof jag sätta skull uti sin falla dag,
 Ty det min beder är, at alltid tacksam vara,
 Men bonden ovan är vid fina penseldrag;
 Det Måstarn böner til, at ämnet värdigt teckna,
 Och listig skuldving ge, i böga färgers pragt,
 Men jag ej måla lärdt, och mina färgor blekna;
 Dock skal jag värda ER, det står uti min magt.
 Jag af et tacksammt bröst ER detta Offer gifver,
 En ringa snilletts frukt, af använd Ungdoms flit,
 Jag lycklig är, om det ER så behagligt blifver,
 Som jag det lemnat ER, af rensta värndnads nit.
 ER ömbet, skal hos mig i ständig aktning blifva,
 Och mine suckars våld beveka Himlens DROTT,
 At ER och EDRA BARN all önskelig sällhet gifva,
 Och sidst blana Anglars tabl de Rena Anders lott.

MINE ÖMMASTE VÄLGÖRARES

Ödmjukaste tjenare
 CARL WAHLBERG.

PRÆFATIO.

Quo jucundius est, in antiquitates Hyperboreas inquirere, & quo juxta difficilius censetur, densas tenebras, quibus illæ sunt involutæ, dispellere; eo etiam magis ab ingenuo quovis Litterarum alumno in hoc erit elaborandum, ut in cimmeria hac caligine facem quandam accendat. Multa omnino *παλαισιφιλω* sponte quasi sua sese sistunt momenta, quæ & attentionem & sollicitam merentur indagationem; sed quum prolixum magis sit isthoc opus, quam ut unus singulis rite enucleandis sufficiat, ipse impræsentiarum particulam tantum Historiæ Patriæ selegi, breviter, quod ipsa argumenti indoles postulat, de Coloniais Svecorum in Finlandiam deductis nunc acturus. Notum scilicet est, quod populi, Svecana lingua utentes, littoribus Finlandiæ nostræ ab antiquissimis retro temporibus infederint & etiamnum insideant, ac quod multi eorum, quamvis in Finlandia nati atque educati sint, sua tamen se simplicitate involventes, sese ab ipsis Fennis, a quibus undique quasi cinguntur, distingvere soleant, immo horum linguæ adeo sæpe sint imperiti, ut ne quidem voces, quibus res in vita communi maxime necessariæ indigitantur, intelligant; quamobrem operæ pretium me facturum existimavi, si de harum coloniarum ortu & in nostras oras adventu nonnulla in medium proferam, præsertim quum multi illustrationem hujus argumenti a me benigne postulaverint.

§. I.

Sicut Sveci atque Fenni sunt vicini; ita modo pacem atque amicitiam invicem coluerunt, modo iterum, versa rerum facie, gravissima quandoque inter se gesserunt bella. Inter alia notum est, quod primi ex Familia

Ynglingica Reges Svethiæ non solum in Finlandiam sese contulerint, sed etiam cum Finlandiæ Principibus fœdera connubialia iniverint. Quocirca facile quis sibi persuadere possit, quosdam ex commilitonibus horum Svethiæ Regum in Finlandia remansisse, & prima quasi stamina coloniarum Svethicarum constituisse. Quamvis vero ingeniosa hæc videatur opinio; attamen quominus ipsa admitti possit, obstat imprimis quod probabile sit, primas Fennorum sedes extra nostram Finlandiam ad radices montium Norvegicorum esse inveniendas. Quamobrem per hæc utriusque gentis tam amica, quam inimica commercia, borealis Westrobotniæ pars, non item Finlandia nostra augmentum quoddam incolarum consequi potuit. Longum deinceps fuit temporis intervallum, ex quo in annalibus Svethicis nulla fere Fennorum mentio occurrit; qua tempestate veteres Fenni crebris Norvegorum incurSIONIBUS fatigati, ad orientales Scandiæ regiones commigrarunt, & brevi ad insignem adeo multitudinem increverunt, ut emissæ cohortes Svethica littora sæpius popularentur. His incurSIONIBUS motus Svethiæ Rex, ERICUS EMUNDI Filius, numerosum in Finlandiam nostram traduxit exercitum, rebusque feliciter gestis, non pauca heic propugnacula exstruenda curavit; ad quæ defendenda procul dubio quosdam ex suis reliquit sociis. Interjecto tempore Svethiæ Rex ERICUS SEGERSÅLL, ut Principi Holmgardensi WALDEMARO, de imperio ac vita periclitanti, suppetias ferret, copias suas in Finlandiam primum, atque hinc in Gardariciam deduxit, & utramque terram pacatam sibi devinxit. Sed quum Principes hi Svio-Gothici vincere quidem didicissent, victoria autem uti plerumque negligenter; vix probabile est, quod ex cohortibus suis tot milites in Fennia nostra reliquerint, quot ad colonias constituendas requirebantur.

§. II.

His autem Svecorum in Finlandiam expeditionibus, animi veterum incolarum non tam mitigati, quam potius magis magisque exasperati fuerunt; quare etiam annales docent, quod veteres Fenni, vindictam spirantes, atque occasione, quam internecina inter Familiam Ericæam & Svercherianam odia suppeditabant opportunam, infervientes, nec non cum aliis vicinis gentibus classes conjungentes, littora Svethica instar turbinis perculerint. Quod quum sæpius contingeret, satis superque vidit Svethicæ Rex, ERICUS IX, quod expetita diu halcyonia per momentaneam victoriam restitui non possent, sed firmioribus opus esset repagulis. Accessit mandatum Pontificis Romani ALEXANDRI III, jubentis, ut STEPHANUS Archi-Episcopus Upsaliensis & GUTORMUS Dux severius cum Fennis agerent, atque munimenta, si quæ haberent, expugnarent, ut ipsos in officio facilius continerent. Postquam igitur pius Rex pio suo in Religionem Christianam zelo satisfactorius decrevisset, expeditionem cruciatam in Finlandiam suscipere; tot secum commigrationis hujus socios adsumsit, quot ad coloniam quandam in littoribus nostris constituendam sufficerent. Mox igitur ut ad nostras oras pervenit, in eo elaboravit, ut veteres Fennos a crassis gentilismi tenebris ad lucem Christianam partim argumentis partim tormentis deduceret, tum etiam ut pacem & amicitiam inter vicinas gentes redderet stabilem. Vidit autem procul dubio, quod populus, fluctibus marinis adsvetus, ferocior esset, quam ut a lacescendi pruritu desisteret, quamdiu oportuna bellum inferendi esset occasio; quare veteres incolas a mari tantum, quantum potuit, removit, & vacua littora coloniarum Svethicæ, heic remansuræ, habitanda concessit. Qua quidem in re horum etiam civium securitati consuluit; quippe qui, ingruentibus forte incurfionum procellis, vel in Svethiam sese conferre, si eisdem repellendis pares non

essent, vel auxilia inde recipere potuerunt; qui contra in medietate Finlandiæ constituti & veteribus colonis intermixti, tam his offendiculo, quam sibi ipsis exitio fuissent. Ab isthac igitur expeditione incunabula coloniæ Svethicæ per Finlandiam arcessere non dubitamus.

§. III.

In periculosa hac expeditione Regem ERICUM, cui superstitioni sui ævi nomen *Sancti* tribuit, comitati sunt Duumviri Illustres, GUTORMUS, OSTMADERI Filius, qui primus in Svethia Ducis titulum obtinuit, & FAHLE BURE, HERSERI filius, qui vel Legifer Helsingiæ, vel saltem inter præcipuos ejus regionis proceres fuit. Sicut uterque horum magna inter populares suos erat auctoritate; ita non multo ante Helsingis persuaserant, ut ad legitimum Dominum, Regem Svethiæ, a quo ipsi, blanditiis Regis Norvegiæ seducti, defecerant, revertentur, & ipsius imperio sese sponte subicerent; quod etiam factum fuisse novimus. Præterea quum cognovissent, quod Regi ERICO esset propositum, Finlandiam Christo & sibi submittere, documenta Religionis Christianæ, quam amplexi fuerant, exhibitori, copias ex civibus suis tot contrahunt, quot grave non duxerunt, solum vertere, atque in fertilibus hisce littoribus transmariis, si inceptis faveret fortuna, considere, contractasque ipsi ad ERICUM duxerunt; quem nec vivum postea, nec infelici fato succumbentem deseruerunt. Hinc factum est, ut colonia illa, quæ in Finlandiæ nostræ oris sedes sibi statuit, ab Helsingis (a), Gestriciis atque Dalekarlis præcipue fuerit composita; qui, rebus heic ex sententia gestis, in illo terrarum tractu, quem *Nylandiam* (b) nuncupamus, penates suos constituerunt; successu temporis sese extendentes a *Norrstatan* in parœcia *Töfsula*, unde tamquam a puncto intersectionis sinus Botnicus & Fennicus in duo brachia sese expandunt, trans fluxum *Kymene*, 8 parœcias ex Satrapia Aboënsi & qua-

tuor-

tuordecim ex ditioe Nylandensi complectentes. Sponsores sententiæ nostræ habemus Auctores, quorum integritatem ac fidem in hoc argumento nemo adhuc in dubium vocavit. Ita enim GYLLENSTOLPE: Nylandia olim a Fennis habitata, qui Svecis & Helsingis cesserunt (c). Idem plenius persequitur Cl. ER. ALROOT:, Coronidis loco id omnino observationem mereri, inquit, quod An. 1150 sub ERICO Sancto, Rege Sveciæ, colonia ducentorum & quadraginta circiter hominum (forte familiarum) in Finlandiam mittebatur, quæ tractum illum, qui jam Nylandia dicitur, occupavit. Hic Helsingi vestigia nationis suæ Helsingforsæ, & in parœcia Hellinge-Sokn dicta, reliquerunt: Gestricii versus orientem secedentes, parœciam *Sibbo* ita nuncupatam, quod pagi ad fluenta annis cujusdam utrinque extructi sunt, quasi *Sidbo*, id est utriusque lateris colonorum parœciam constituerunt. Heic ipsi quoque memoriam nominis reliquerunt. Est enim in illa parœcia pagus quidam *Gesterby* dictus, cui GESTRINI Fennones originem nominis debere, Pastor Thunensium Upland. Pl. reverendus Mag. GESTRINIUS litteris mihi benevole narravit, adfirmando, quod in Mistis Patris sui sapius Gestrikeby scriptum invenerit. Nec hunc solum tractum occupasse videntur *Gestricii*, cum alius pagus in parœcia Kyrklätt, quæ ab occidente Helsingforsiam spectat, nomine *Gesterby* (b) vel *Gestrikebyr* celebretur (e). Huic pollicem premit Cel. D. D. SVEN BÆLTER: Nec minora fortitudinis suæ trophæa posuerunt Helsingi temporibus ERICI IX seu Sancti circa An. 1157 in Carelia (f) & Nylandia, quando, missis in hæc loca colonis, sedque sua ejectis Careliis & Cajanis (g), terras illorum occuparunt, suisque applicuere victoriis. Hujus virtutis bellicæ vestigia non modo oppidum Helsingfors cum villa seu pago Helsingaby, sed & parœcia ipsa Hellinga-Sokn etjamnum hodie manifesta præbent, ubi præter nomen gentis linguam quoq; suam profeminasse deprehenduntur (b).

(a) Latius omnino olim, quam nostro ævo, patuit *Helsingia*, suo ambitu comprehendens Angermanniam, Medelpadiam, Jemtiam cum Herdalia, Gestriciam & Botniam tam Orientalem, quam Occidentalem, vid. *DALINI Histor. Patr. Tom. 1. p. m. 403.* (b) *Nylandia* vi vocis significat territorium recens occupatum, eoque apparet incolas hujus ferius huc advenisse. (c) Vid. *Ejusd. Descript. Sveth. Libr. 1. Cap. 27.* (d) Vid. *Ejusd. Dissert. Posterior. de Gestricia. p. 4.* (e) Plures alii pagi eodem nomine insigniti in littoribus Finlandiæ meridionalibus, uti in parœcia Pargas & alibi occurrunt, & qui proinde memoriam veterum Gestriciorum, huc adpellentium, refrigerant. (f) *Carelia* late admodum olim sese extendit, adeo ut partem quandam hodiernæ Nylandiæ suo ambitu comprehendisse videatur. (g) An *Cajani* seu *Ostrobotnienfes* sese aliquando extenderint per Nylandiam, valde dubitamus; siquidem præter opiniones quorundam Auctorum nulla sint argumenta, quæ hoc ipsum in aprico ponant. (h) Vid. *Ejusd. Dissert. Priorem de Helsingia. p. 18.*

IV.

In majorem præsentis argumenti illustrationem juvat adhuc quasdam in medium proferre observationes. Quod populi Svethici, in Finlandiæ littoribus confedentes, præcipue fuerint *Helsingi* atque *Gestricii*, nemo facile mirabitur. Sicut enim *GUTORMUS* atque *FAHLE BURE*, comites Regis *ERICI IX*, pari cum ipso ferebantur studio in Religione Christiana per terras Orientales propaganda; ita quoque populares suos in societatem sacræ militiæ hujus imprimis deduxerunt. Hoc autem eo libentius fecerunt, tum quod incursiones Regis Norvegiæ, cujus imperio sese subdlexerant, non frustra timerent, tum etiam quod solum minus fertile colere necesse haberent. Inter hæc commodum quoque accidit, ut populi modo memorati ab antiquissimis retro temporibus fuerint veterum Fennorum vicini, adeoque & horum mores sibi quodammodo perspectos habuerint, & ad genium horum sese accommodare, quin & linguam ipsorum facilius addiscere potuerint. Adde, quod *Helsingi* atque *Gestricii* rei nauticæ non fuerint infveti; quare nec dubitarunt, se suaque fluctibus ac pelago jam committere. Præterea licet non plures, quam ducentæ admo-

admodum & quadraginta familiæ in littoribus Finlandiæ confedissent; harum tamen numerus intra aliquot sæcula adeo potuit increfcere, ut plures constituerint parœcias, siquidem omnia propagationi gentis admodum infervirent. Novam enim obtinuerant patriam, quæ magna suppeditabat copia, quicquid ad succulentum victum & commodum amictum esset necessarium. Optata simul gaudebant tranquillitate; priora enim vulnera cicatricem jam obdlexerant, amicitiaque inter Svecos & Fennos, commune solum habitantes, per mutua matrimonia fuit redintegrata: Sveci transmarini intestinis certaminibus, quorum gravitatem crebræ Danorum ac Norwegorum irruptiones auxerant, distinebantur, atque Holmgardi ab invadentibus Tattaris adeo vexabantur, ut de prorogando imperio cogitare non potuerint. Conjunctionem utriusque gentis per connubia probant multæ in littoribus nostris parœciæ, ubi in una eademque Ecclesia quidam lingua Fennica, alii Svethica, pauci admodum utraque utuntur, immo uterque populus suæ linguæ est tenacissimus. Hoc inde elucescit, partim quod in Parœcia Pargas nunc paucissimi reperiantur incolæ, lingua Fennica utentes, qui olim multo plures fuerunt, partim quod in aliis parœciis multæ nunc sint villæ, Fennicis insignitæ nominibus, quorum tamen incolæ Svecano utuntur idiomate, partim denique quod in parœcia Sagu numerus Fennorum quotannis increfcere videatur, plura etiam prædia Svethicis insignita nominibus jam incolant Fenni. Insuper in parœciæ Tôssalæ annexis Wartfala & S. Jacobi conciones tantum Svecanæ olim habebantur, quæ deinceps lingua partim Svecana partim Fennica administrabantur; nunc autem incolæ lingua tantum Fennica in sacris utuntur. Potest tamen id cuiusdam peculiare obvenire, quod, quum Sveci cum ERICO S. huc pervenientes, circum circa Aboam res suas gesserint, experientia tamen doceat, quod parœciæ,

rœciæ, urbi nostræ vicinæ, immo major etiam civitatis nostræ pars Lingva Fennica utantur. Sed quum tam Rex ERICUS, quam Episcopus HENRICUS cruenta sui vestigia heic reliquerint, & Aboam, maximum totius Finlandiæ emporium, Fenni quotannis frequentes confluerent; Sveci, suæ securitati ista tempestate consulturi, ex continenti terra discedentes, insulas potissimum habitandas sibi delegerunt. Sic incolæ parœciæ Pikisensis lingva utuntur Fennica; qui autem vicinam & eidem parœciæ innexam insulam Kustö incolunt, Lingvam Svecanam satis puram loquuntur. Cujus rei hanc nos opinamur causam, quod Episcoporum Aboënsium, in arce Kustöensi sedem suam habentium, plures fuerint Sveci, qui procul dubio colonos Svecicos ex littoribus transmarinis huc arcessendos curarunt. Immo instituta nonnulla probare videntur, hos colonos ex Scania fuisse ortos; sed quo fato aut consilio in Finlandiam pervenerint, indagare non potuimus.

§. V.

Quamvis Sveci, qui cum Rege ERICO, sicut modo dictum fuit, in Finlandiam pervenerunt, prima quasi stamina sint populorum, littora nostra imprimis meridionalia incolentium; nemo tamen sibi propterea persuadeat, quod ab his solis omnes illi sint oriundi, qui littora sinus Fennici nunc occupant. Verisimile potius est, quod Sveci, diversis fortunæ tempestatibus agitati, fessis suis penatibus in nostris oris iterum iterumque sedes quaesiverint, nec ab una eademque Svethiæ plaga singuli cursum suum huc direxerint. In obscuris his gentium natalibus indagandis multum quidem lucis, deficientibus annalium monumentis, fœnerari solent ipsæ dialecti; sed quum hæ in diversis Finlandiæ parœciis Svecanis ferme sint diversæ, concludere par est, quod homines, colonias Svecorum heic constituentes, ex variis provinciis fuerint collecti, & prouti successu temporis

ris diversa horum existerit conjunctio, diversæ adeo dialecti sensim sint formatae, ut primitiva matrix non amplius dignoscatur. Interim tamen in quibusdam Nylandiæ parœciis dialectus Helsingica atque Gestricia manifesto sese etjamnum prodit; quin & nonnullas Majorum suorum consuetudines tenaciter adhuc retineant hi incolæ. Licet etjam epochas commigrationis variorum Svethiæ populorum in Finlandiam determinare non possumus; sequentibus tamen occasionibus hoc factum fuisse, non præter rationem existimamus. Postquam Tartari sæculo XIII Holmgardiam vexare inceperant; turbine quoque isto quassata fuit vicina Finlandia: quare Fenni, sese defensuri, arma sumserunt, disjectoque ferocium hostium globo, secunda fortuna utentes, impotenti Regis Svethiæ, ERICI BALBI, imperio sese subducere moliebantur. Motus hos sedaturus fortissimus ille Jarlus de Bjelbo, BIRGERUS, numerosum exercitum An. 1249 in Finlandiam traduxit, cujus majorem partem, dissipatis barbaris, in præsidium Fenniæ reliquit; ipse in Svethiam sese conferens. Quocirca probabile admodum est, quod multi horum militum, locorum tam amœnitate quam fertilitate allecti, stabiles sibi sedes, præsertim in littoribus, ubi alios invenerunt populares, constituerint. Nec quemquam fugit, quod alii Svecorum Duces magnas cohortes interjecto tempore huc deduxerint, quarum paucae de reditu in patriam cogitasse videntur. Præcipue vero in gravissima illa rerum omnium confusione, quæ sub Dynastiis Folkungica & Dano-Germanica orbem SvioGothicum adfixit, multæ procul dubio Familiæ Svecanæ asylum contra imminentes calamitates in nostris littoribus invenerunt oportunum; famam nominis non quærentes, sed satis bene vixisse se arbitran-tes, si bene latuissent.

§. VI.

Quæ in medium hæctenus attulimus, concernunt im-

primis originem accolarum Svecicorum sinus Fennici; sed quum mare Balticum altero quasi brachio completatur littora sinus Botnici, & satis constet, quod parœciæ Ostrobotnienses, sinui huic finitima, inde ab urbe Christina usque ad civitatem Gamla Carleby Svecanis gaudeant incolis, de horum quoque ortu, quantum per monumentorum inopiam licet, erunt jam nonnullæ differenda. Quum igitur per adventum OTHINI II in Scandinaviam ingens facta fuisset rerum conversio; quidam antiquitatum Patriarum Argyraspides existimant, populos, Regis GYLFONIS imperio subjectos & instituta Othiniana ægre ferentes, in Ostrobotniam sese recepisse. Saltem pro comperto habent, quod tempore Regis INGIALDI, ILLRÅDA cognominati, seu Sæculo VIII in Ostrobotnia floruerit Vir magnæ dignitatis CALEWAS, cujus filii ac nepotes prodigiôsæ omnino & proceritatis & roboris fuisse perhibentur (a). Enimvero licet non negem, gentem Calewas in borealibus hisce oris esse valde celebrem, quippe quum & multa sui monumenta, quorum rudera ad nostram etiam ætatem pervenerunt, reliquerit, & nonnulli Ostobotniensium ex eadem suos etjamnum natales repetere soleant; singulis tamen momentis rite expensis, vix probabile evadit, quod Calewas & triga filiorum ejus ad obscuram adeo antiquitatem pertingant. Quin potius, quum nulla fere sit gens, quæ genus suum ad gigantes non referat, Ostrobotnienses quoque gentem Calewas in horum retulerunt numerum. Alii rursus, inter quos præcipue nominandus est BUREUS, memoriæ produnt, quod aliquot feminæ, septem vel duodecim, sub nomine totidem Sororum ab Helsingia in Ostrobotniam migraverint, & quod incolæ genus suum ex illis deducere possint (b). Alii denique primordia incolarum Svecicorum per Ostrobotniam arcessunt ex sociis Regis ERICI IX; quæ opinio nec sua probabilitate prorsus destituitur. Sive enim nobis persuadeamus, quod

quod Rex sæpius nominatus ad Helsingos & Gestricos sese primum contulerit, & comparata heic classe, in Ostrobotniam rectâ contenderit, hinc porro Aboam versus iter dirigens; sive eorum potior censeatur opinio, qui existimant, Regem hunc, rebus demum in meridionali Finlandiæ parte feliciter gestis, ad terras polo arctico viciniores sese contulisse; in utroque casu necesse est, ut ex militibus Svecanis aliquot passim reliquerit, quorum numerus brevi ita increvit, ut ipsi parœcias quasdam constituerint. Imprimis autem Ostrobotnia, sub auspicio Jarli OstroGothorum BIRGERI, qui adfinis erat Regis ERICI Balbi, Svecanos nacta fuit incolas; cujus rei causam interserunt Auctores, quod Ostrobotnienfes sua piratica mare & præcipue sinum Botnicum reddidissent infestum. Quamobrem ita canit MESSENIUS in Chronico Finlandiæ M: Sto:

*At han tit rymde thetta mult (c),
I hans Sticht Hedningar tumult,
Och måst the Tavaster gjorde.
Når Kung ERIC Låsp thet sporde,
En stor Krigs magt utsänder han (e),
BIRGER FÄRL var bennes Förman,
The Segla bort i JESU namn, 1249
Kårs upreste i första hamn,
Som theraf kallas än i dag
Och annat efter sit bebag
På en besluten hög bart når,
Af thet han Korsholm nämnder år,
The byggga the et skönt Fäste,
Hedningarne omkring gäste,
Som vid Sjön i Österbotn bo,
Them tvinga the til then Christna tro
Hvaraf Landsfålket afslagit år,
Svånska bönder nedjattes the,
Med Finskom i bvarannan by
Annu bo the Svenska forty, &c.*

Birgero autem satis non fuit, colonias Svecicas in Littoribus Ostrobotniæ constituissè, verum interea, dum tutelam filii sui, Regis WALDEMARI, gessit, regnoque Svethiæ ita præfuit, multis Svecorum Familiis, sterilitatem glebæ suæ coram ipso crepantibus, persuasit, ut ad Ostrobotnicas oras sese conferrent, ubi nihil omnino desiderarent, quod ad commodiorem pertineret vitam. Atque ita sensim sensimque formatae sunt parocciæ Svecanæ per Ostrobotniam. Sed hæc uberius persequi, quod vellem, forte etiam deberem, ne expectationem Benevoli Lectoris prorsus fallam, rerum mearum habitus non permittit.

(a) Vid. Nob. DALINI *Histor. Svec. Tom. I. p. 405.* nec non *Præcl. MATHESII Dissert. de Ostrobotnia p. 18, 19, 20.* (b) Vid. *Ejusd. Descriptionem Sveciæ p. 34, 35,* item *S. BÆLTER in Dissert. priori de Helsingia p. 19.* Quod si factum hoc sit verum, ratio quodammodo reddi potest, cur Ostrobotnia a Monachis appellata fuerit *Quesland* seu Terra seminarum. (c) Locutus fuerat MESSENIUS in antecedentibus de Episcopo Aboënsi THOMA, Anglo, qui An. 1247 ob turbas in sua Diocesi exortas, in Gothlandiam sese contulit. (d) Amplius hoc ipsum persequitur MESSENIUS in *Secund. Illustr. Tom. X. p. 9.* “*ERICUS Sveciæ Rex Finno-Scand. provocatus borealium piratica An. 1249 transmissis illuc exercitu, per asinum directo Birgerum Jert, pterosque Ostrobotniensium, ad arma convolantium, proster- nit; his novos ex Svecia colonos suscit, Ethnicos ad Christum supersti- tas convertit, in binas cum Svecis divisas parochias, Pederborensem scilicet & Muserensem, occasionemque rebellandi crepturus illis, præsidium erigit Korsholmense, sub quo & civitas deinde confurgit.*”

S. D. G.

à L' AUTEUR,
MONSIEUR,

Prêvenu des plus honnêtes marques de Votre amitié, il n'y a pas sans raison, que mon cœur est pénétré des plus doux sentimens, voyant que Vous allez Vous aquerir une solide gloire par la savante dissertation, que Vous donnez maintenant au public. Je sais que la matière, dont il s'agit ici, est enveloppée des épaisses ténèbres; mais le génie delié, que Vous possédez, à heurusement dissipé le brouillard, qu'on trouvoit dans l' Histoire du Nord, au sujet de l'origine des Colonies Suedoises, qui se sont établies dans la Finlandie. Je voudrois bien Vous prouver, MONSIEUR, la sensible part, que je prends de Vos progrès dans la carrière des sçavans, en louant Vos belles qualités, mais Vos talens & Vos merites sont audessus de mon éloge. Il ne me reste donc, que de souhaiter qu'il plait au Tout-Puissant, de Vous combler de toute sorte de prospérité. Au reste si Vous sçaites quelque cas de ma reciproque amitié & de mon affection pour Vous, j'ai l'honneur de Vous en faire un offert, étant toujours avec un attachement sans bornes:

MONSIEUR

Votre très humble serviteur
J. G. EHRENMALM.

TIL
HERR AUCTOREN.

Jag söker fåfångt bår, mit hjerta för DIG måla,
At värdigt prisa DIG, Jag är för klen och svag.
DIN Vänskap är för ren, at något smicker tåla;
DITT Vett bår lyser väl uti sin fulla dag.
DITT snille och DIN Dygd DIG värda Lagvar båda,
Och Verldens Vittra Folk skall yrka DITT beröm,
Fast lyckan DIG ej ser, dock skal DU lyckligt skåda,
Hur Himlen om DITT vett och om DIN Dygd är öm.

Af Din trogne vän
A. F. REGNER.